

Sergej Ejzenštejn (1898 – 1948)

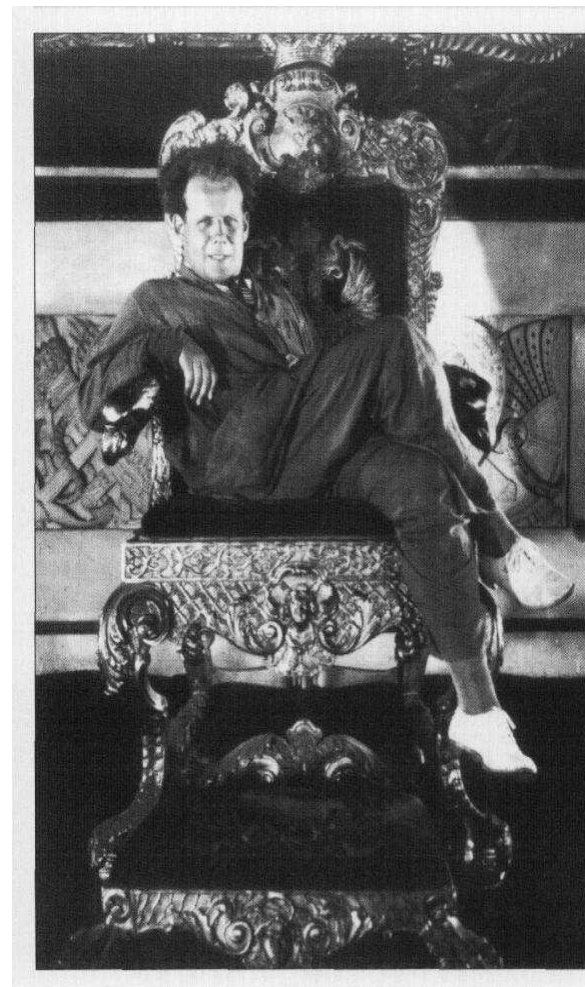
- S.E.: Kamerou, tužkou i perem. Praha, 1961
 - S.E.: Izbrannyje proizvedenija v šesti tomach. Moskva, 1966
 - S.E.: Umenie mizanscény I, II. Divadelný ústav Bratislava
 - *Dialektický přístup k filmové formě* (1929). In: *Film je umění*. usprádali Jaroslav Brož a Ljubomír Oliva, Orbis, Praha 1963
 - David Bordwell: *The Cinema of Eisenstein*. Harvard univ. press, Cambridge, Londýn 1993
 - J. Dudley Andrew: *The Major Film Theories. An Introduction*. Oxford University Press, 1976
- V.V. Ivanov: *Analýza hlubinných struktur sémiotických systémů umění*. In: *Tartuská škola*. Praha, Národní filmový archiv 1995
- V. Šklovskij: *Ejzenštejn*. Bratislava, 1976; Praha 1983

- Montáž atrakcí
- „Atrakce (v divadle) – každý agresivní moment divadla, tj. kterýkoli jeho prvek, podrobující diváka smyslovému a psychologickému působení, které je experimentálně ověřené a matematicky vypočítané, aby způsobilo divákovi určitý emocionální otřes.“
- „nový postup: svobodná montáž svévolně zvolených samostatných ... účinků (atrakcí), ale s přesným zacílením na konkrétní konečný tematický efekt – montáž atrakcí.“
- „pro mistra montáže je školou film, ale hlavně music hall a cirkus, protože udělat (po formální stránce) dobrou inscenaci znamená v podstatě připravit stmelený, dobře vyvážený muzikálově-cirkusový program...“
- atrakce je definována funkčně, ne substančně: je to jakýkoli agresivní moment na divadle
- cokoli, co otřese smyslovým aparátem diváka

- Bezsyžetový film (Ejzenštejn – pojem syžet používán ve smyslu „zápletky“)
- Synestezie
- analogie filmu a jazyka

- 1. metrická montáž (dominantou je absolutní délka záběru; konflikt tvořen čistě délkou záběru - tempo střihu bez ohledu na obsah záběrů)
- 2. rytmická montáž (rozpracování metrické montáže - střih je postaven nejen na metrických požadavcích, ale i na obsahu záběrů; založeno na rytmu pohybu uvnitř záběrů - rytmus může metrické tempo posílit, nebo mu naopak odporovat).
- 3. tonální montáž (základem střihu - dominantní emocionální tón záběru;
Př.: Potěmkin - mlha na začátku třetí části - základní tonální dominantou je zde světlo – světelnost, která si podřizuje ostatní prvky. Tonální montáž se týká textury záběrů - jde o expresivní obrazovou kvalitu záběru.

XX tyto tři typy – založeny na dominantě – délka záběru, obsah, primární expresivní kvality XXX

- 4. polyfonická montáž (syntéza metrické, rytmické a tonální; místo dominanty - zapojení všech stimulujících prvků)
- 5. intelektuální montáž (nejvyšší fáze montážní formy. Význam je výsledkem divákovy pohybu mezi dvěma vizuálními figurami. Záběry coby atrakce jsou jen stimulace, až v interakci záběrů je vytvářen význam. Cílem je dát montáží vzniknout abstraktnímu pojmu /ne emocionální nebo psychologické reakci, jako u ostatních typů/).

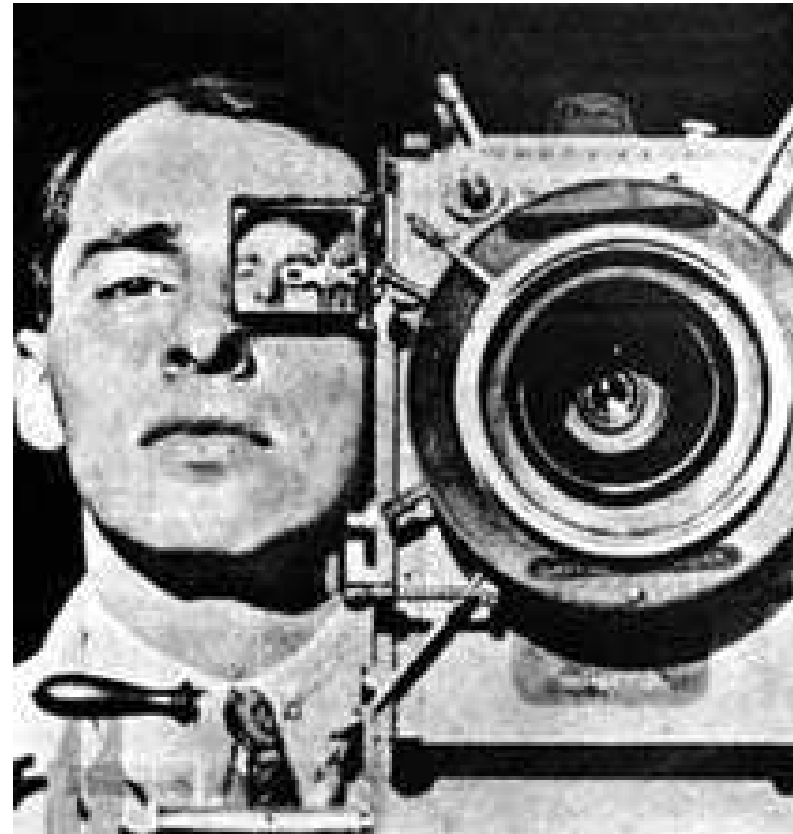
- Zvukový film: přechod od montáže němého filmu k **akustickovizuální montáži** – vychází z předpokladu, že divák je schopen uchopit vztah mezi zvukem, barvou a grafickou podobou záběru
- Vertikální montáž:
 - juxtapozice záběrů doprovázena „vertikální“ koordinací se zvukovou stopou
- **metrická** verze vertikální montáže. Rozhodující prvky jsou: délka záběru a časové úseky filmové hudby
- vertikální montáž podle **rytmu**. Koordinování rytmu zvukové stopy – především hudby – s rytmem vnitřního obsahu záběrů a jejich délky.
- **melodická** vertikální montáž – vizuální podoba přenáší melodickou linii hudby.

Dziga Vertov (Denis Kaufman) – 1896-1954

- Antonín Navrátil: Dziga Vertov. Revolucionář dokumentárního filmu. Čs. Filmový ústav, 1974
- (Orlando Figes: Natašin tanec. Kulturní historie Ruska. 2004)
- (Jurij Civjan: Lines of resistance. Dziga vertov and the twenties. 2004)

- Konstruktivismus
- spojení abstraktního designu a užitkové funkce
- Tatlin, Rodčenko, Gabo, Pevsner, Lissickij

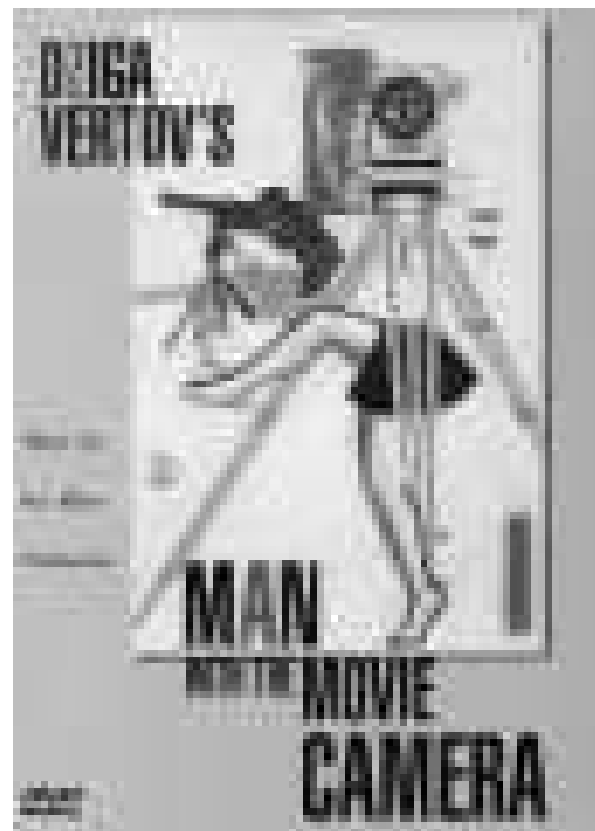
- 1918 – týdeníky
Kinonedělja
- Kino-pravda –
23 dokumentů v letech
1922-25
- Kino-glaz – kino-oko,
členové: kinoki
- Manifesty: My – 1922
– v časopise Kinofot
- Revoluce kinoků – v
časopise Lef

- Plakát Alexandra
Rodčenka

Muž s kinoaparátem (1929)

- kamera – Michail Kaufman, střih – Jelizaveta Svilovová

Lev Kulešov (1899-1970)

- Kreativní geografie
- 1929: Isskustvo kino
- 1935: praktika kinorežisjuri
- Michail Jampolskij: Kuleshov's experiments and the new anthropology of the actor. In: Richard Abel: Silent Film. Rutgers university press, 1996

- Vliv: divadelní teoretici: Francouz Francois A. Delsarte (1811-71)
- Švýcar J. Dalcroze
- V Rusku propagátor: Sergej Volkonskij
- Koncepce antropologie herce:
- Delsartův systém – hledání přesného záznamu gest, segmentace podobná hudební notaci, psychologický obsah každého gesta
- Vladimir Gardin